

«L'objectiu central de la nostra activitat és facilitar l'accés al coneixement del català a la població adulta, per afavorir-ne l'ús»

ENTREVISTA a Nària Brugarolas Camps. À Directora des del 2007 del Centre de Normalització Lingüística Montserrat, amb seu a Manresa, Às mestra de primària i mestra de català per la Universitat de Barcelona. Professora de català per a adults al barri del Clot, es va formar tant en l'àmbit d'ensenyament com en el d'assessorament i gestió lingüística. L'any 1989, quan es va crear el Consorci per a la Normalització Lingüística, va passar a treballar-hi. És coautora d'una dotzena de llibres d'aprenentatge del català, adreçats a població adulta.

Foto: Lluís Prat.

? Com va ser la teva experiència com a professora d'adults al barri del Clot de Barcelona?

? Va ser una experiència molt interessant. Era l'any 1985, jo era la més jove de la classe, tenia 21 anys. Feia classes a grups diferents: uns eren alumnes nascuts a Catalunya, que parlaven català, però que no havien pogut estudiar-lo mai, i tenien moltes ganes de millorar la parla i, sobretot, la llengua escrita, perquè llavors parlaven en català, però escrivien en castellà, que era la llengua que havien après a l'escola. Un altre grup era el de persones que havien vingut a Catalunya els anys seixanta o setanta; recordo que el primer dia sempre hi havia algú que em deia que no entenia el català i jo els responia que no patissin, que m'entendrien de seguida, i els continuava parlant en català, a poc a poc, fent servir expressions senzilles. Ja no m'ho tornaven a dir més. En el fons no eren conscients de la capacitat que ja tenien d'entendre el català.

Capacitat d'adaptació

? Què destacaries de la teva activitat en l'àmbit de l'ensenyament?

? Els mestres hem hagut d'adaptar-nos a molts canvis d'ençà que vam començar a ensenyar la llengua. Primer, abans de la creació del Consorci, teníem grups d'alumnes que no eren homogenis. Hi havia pocs llibres i poca experiència, havíem de fer contínuament material amb molt pocs recursos. Retallàvem textos i fotografies, els enganxàvem i en fèiem fotocòpies per als alumnes. De mica en mica es van anar creant materials adequats i avui dia n'hi ha molt, tant en format paper com digital. Però el que és més destacable realment són els alumnes, el seu perfil ha canviat radicalment i ens hem hagut d'adaptar. Aquest és el gran èxit del Consorci, la capacitat d'adaptació dels tècnics a l'hora de fomentar l'aprenentatge i l'ús del català d'acord amb les necessitats del moment.

? Com valores la teva feina en gestió lingüística?

? La feina és complexa perquè toquem moltes tecles: des de la gestió dels cursos de tots els nivells presencials o en línia i el foment de l'ús de la llengua en diferents àmbits fins al treball en xarxa, que és clau per aconseguir el nostre objectiu.

? Quines són les teves funcions com a directora del CNL Montserrat?

? Són diverses: represento el Consorci i el Centre de Normalització Lingüística i soc la persona de referència en l'àmbit territorial en tot el que afecta la normalització lingüística. Juntament amb la

coordinadora d'Ensenyament i la de Dinamització elaborem, executem i avaluem el programa local anual d'activitats de normalització lingüística en el marc del Pla general d'actuació del Consorci. Exerceixo la direcció del personal del centre i la resta de funcions delegades per la Presidència o la Gerència del Consorci.

Consorci per a la Normalització Lingüística

? Pots fer-nos una breu història del Consorci per a la Normalització Lingüística?

? El Consorci per a la Normalització Lingüística és una administració pública creada el 1989 per la Generalitat de Catalunya, 19 ajuntaments -entre els quals l'Ajuntament de Manresa- i la Diputació de Girona per fomentar el coneixement i l'ús de la llengua. L'objectiu central de la nostra activitat és facilitar l'accés al coneixement del català a la població adulta, per afavorir-ne l'ús. Actualment està format per 136 administracions públiques i disposa d'una xarxa territorial de 22 centres de normalització lingüística i més de 140 punts de servei. Com ja he dit, l'Ajuntament de Manresa és un dels ajuntaments fundadors del Consorci i des del principi ha estat un suport clau per a la normalització lingüística. El Consorci està adscrit a l'Administració de la Generalitat de Catalunya, la participació de la qual és majoritària, i per tant, forma part del seu règim pressupostari i de control.

? Quin és el seu abast territorial?

? El CNL Montserrat té un abast supracomarcal, integrat pels consells comarcals de l'Anoia, el Bages, el Berguedà i la Cerdanya.

? Com han afectat els canvis demogràfics als cursos de català?

? L'oferta de cursos de català s'ha anat adaptant a les necessitats al llarg dels anys. Abans hi havia tants cursos adreçats a persones catalanoparlants com cursos adreçats a persones que no parlaven català. En aquests moments, hi ha una disminució progressiva de la demanda de nivell intermedi i de suficiència, adreçats a persones catalanoparlants, per dos factors simultanis. Per una banda, la població catalana d'origen ja té en una gran majoria aquest nivell i, de l'altra, la població acabada d'arribar necessita més oferta de nivells inicials, bàsics i elementals. En aquests moments prioritzem els cursos orals i bàsics perquè les persones que acaben d'arribar puguin relacionar-se en català, especialment en els primers intercanvis de comunicació, en qualsevol àmbit social com els veïns, els amics, el treball, l'escola, la salut, etc. L'aprenentatge del català facilita a les persones nouvingudes la integració social, la igualtat d'oportunitats; en definitiva, la cohesió social. Cal ressaltar que l'any 2019 el 97% dels alumnes d'Inicial i Bàsic 1 eren estrangers i havien arribat entre el 2018 i 2019. La diversitat és present en tots els grups classe, ja que els alumnes són de procedència diversa, de molts països i moltes llengües maternes diferents.

? Què va comportar la nova seu del Centre de Normalització Lingüística Montserrat?

? Fins al 2017 érem a l'edifici vell del Conservatori, un lloc cèntric i emblemàtic, però amb limitacions importants, tant d'espai com d'accés. Havíem de fer les classes en diferents llocs de la ciutat: tant els professors com els alumnes havien d'anar a un lloc o a un altre segons el curs. Actualment som al Passeig, a l'altura de la plaça de l'11 de Setembre, en un local adequat, que facilita el desenvolupament de la nostra tasca: un local gran i clar, amb quatre aules amb capacitat per a 25 persones cadascuna i un vestíbul on podem fer exposicions, activitats compartides per diferents grups; activitats de llengua i cultura que faciliten la vinculació de l'aprenentatge de la llengua amb el coneixement de la cultura catalana.

? Va servir per augmentar el nombre de classes i per augmentar la dinamització lingüística?

? Sí, el fet que el professorat no s'hagi de traslladar, que totes les activitats es facin en un mateix edifici, ens fa guanyar temps, qualitat i eficàcia, tant en el desenvolupament de les classes com en l'atenció a l'alumnat i la gestió lingüística. Pel que fa al nombre d'alumnes, l'augment és a tot el

territori: el 2019, els alumnes del CNL Montserrat van augmentar un 32% respecte del 2018 i un 66% des del 2016. L'any passat vam tenir 3.177 alumnes.

Parla.cat

«Els interns de Lledoners estudien diferents disciplines i nosaltres els facilitem la possibilitat de parlar en català amb persones externes, amb el programa de Voluntariat per la llengua»

? Què són la plataforma Parla.cat i Aula Mestra?

? Parla.cat és un espai virtual d'aprenentatge que posa a l'abast de tothom materials didàctics per aprendre la llengua catalana. Els cursos es poden fer seguint la modalitat lliure o la modalitat amb tutoria. La modalitat lliure permet l'aprenentatge de manera totalment autònoma i és gratuïta. La modalitat amb tutoria és de pagament i permet l'aprenentatge guiat per un tutor o tutora que fa el seguiment de l'evolució de l'alumnat. Aquesta modalitat facilita també l'accés a una aula amb eines de comunicació per interactuar amb la resta d'usuaris de la comunitat virtual. Amb el Parla.cat es pot aprendre català des de qualsevol lloc a qualsevol hora. L'Aula Mestra també és un espai virtual que s'adreça tant a les persones que volen aprendre com a les que volen ensenyar llengua catalana, amb l'objectiu de facilitar-los recursos didàctics complementaris per a les seves tasques d'aprenentatge i docència, respectivament, i també eines de comunicació per a l'intercanvi de coneixement, idees i experiències.

? Ens pots parlar del Voluntariat per la llengua?

? És un programa per practicar català a través de la conversa. Es va iniciar el 2003 i des d'aleshores ha format més de 135.000 parelles lingüístiques i ha tingut la col·laboració de gairebé 9.000 entitats i establiments col·laboradors. Es basa en la creació de parelles lingüístiques formades per un voluntari, que parla català fluidament, i un aprenent, que en té coneixements bàsics i vol adquirir fluïdesa. Es troben una hora a la setmana durant deu setmanes amb la finalitat de parlar, parlar i parlar. De fet, parlant és la manera com s'aprèn una llengua, com s'agafa seguretat i fluïdesa. Ens trobàvem que els alumnes venien a classe, treballaven de valent, feien els deures, llegien en català... però sovint tenien problemes per practicar-lo fora de classe perquè les persones se'ls adreçaven en castellà en veure que tenien dificultats a l'hora de parlar català. I per aprendre una llengua s'ha de parlar, no n'hi ha prou d'anar a classe, cal parlar-la fora de l'aula. El 2019 el CNL Montserrat va tenir 283 parelles, que es van trobar amb l'únic objectiu de parlar català, per tal que les persones que el volen aprendre el puguin parlar en un ambient distès. Actualment el Voluntariat per la llengua també es pot fer virtualment, de manera que el poden fer persones que fins ara no tenien la possibilitat de participar-hi.

? De què serveixen les parelles lingüístiques?

? Amb el Voluntariat per la llengua hi guanya tothom: els alumnes adquireixen fluïdesa i els voluntaris, a més de conèixer persones d'altres cultures, aprenen a no canviar de llengua innecessàriament.

? Quin programa feu al Centre Penitenciari dels Lledoners?

? Es fa el Voluntariat per la llengua amb voluntaris externs i aprenents interns, estudiants de català de l'escola d'adults Carme Karr, ubicada al centre penitenciari. Els interns hi estudien diferents disciplines, entre les quals català, i nosaltres els facilitem la possibilitat de parlar en català amb persones externes al centre, mitjançant el programa Voluntariat per la llengua. A més, la coral del centre, la coral Cor Obert, dirigida per Rosa Maria Ortega i composta per alumnes de català i participants en el Voluntariat per la llengua, hi ha fet diverses actuacions en què interns del centre hi han participat cantant o bé tocant algun instrument. Enguany s'ha aconseguit fer l'espectacle "Emociona't, que és Nadal" als Lledoners. Aquest espectacle, que inclou música,

teatre i dansa, és el resultat del treball de diferents col·lectius formats per persones de totes les edats i condicions socials, entre els quals la coral del Centre de Normalització Lingüística, i també les corals Cor FUB + Gran, Cor Invulnerables, Coral Divertimento CP Lledoners, Coral Infantil Escodines, Coral Joc de Veus d'Ampans, Coral Sardanista Dintre el Bosc, l'Esbart Manresà de l'Agrupació Cultural del Bages, el Grup Teatral Els Carlins i l'Orfeó Manresà.

Foto: Lluís Prat.

Cor Obert

? Quan i com es va crear el Cor Obert?

? Es va crear el 2015, quan Lluís Arguijo, llavors director de l'Orfeó Manresà, i Rosa Maria Ortega ens van fer la proposta. En aquell moment, el 2015, el local del centre era al Conservatori, porta per porta amb el local de l'Orfeó. Ells entenien de música, nosaltres teníem persones que volien aprendre català i va sorgir la proposta de reforçar l'aprenentatge de català cantant. Les cançons són una suma de lletra i música. Cantant s'aprenen paraules, frases fetes, expressions genuïnes. Un dels darrers espectacles que ens van fer emocionar va ser el concert que es va fer en benefici de Càritas, en què la coral Cor Obert, acompanyada d'altres corals, van cantar la cançó que commemora els 30 anys del Consorci per a la Normalització Lingüística, "El català és futur", del cantautor islandès Halldor Mar.

? Feu altres activitats que facilitin que els alumnes parlin en català fora de l'aula?

? Sí, fem clubs de lectura fàcil, visites a museus relacionades amb tradicions i patrimoni, conferències, pràctiques lingüístiques i altres activitats que vinculen l'aprenentatge de la llengua amb la cultura del país. Per exemple, aquest any vam fer una visita amb un grup d'alumnes als comerços emblemàtics del nucli històric de Manresa, conduïda per Francesc Comas. Una altra de les activitats que es fan és la de les pràctiques lingüístiques per part dels alumnes del nivell bàsic 3 al mercat de Puigmercadal i altres establiments col·laboradors de Manresa. L'objectiu és aconseguir que els alumnes agafin confiança a l'hora de parlar en català en situacions comunicatives reals.

Lectures públiques

? Participeu en lectures públiques?

? El foment de la lectura és una activitat clau en l'aprenentatge d'una llengua i, per tant, és una activitat que fomentem força des del centre. Fem lectures públiques quan se celebren diades i commemoracions, com ara les que es fan per celebrar la Diada de Sant Jordi o bé per difondre el coneixement d'escriptors, etc. Destacaria la lectura que fem cada any per commemorar el Dia Mundial de la Poesia, en què els alumnes llegeixen en català i també en la seva llengua d'origen el poema seleccionat per la Institució de les Lletres Catalanes. Aquest any el poema escollit és "A hora foscant", del poeta Josep Carner. S'ha traduït a 21 llengües i amb aquesta lectura fem un reconeixement de les llengües d'origen dels alumnes. També col·laborem amb Òmnium Cultural en la Diada de Sant Jordi amb el programa A Tota Veu, en què amb parelles una persona llegeix un poema en la seva llengua i l'altra llegeix el mateix poema en català.

? Ha estat útil la mascota Queta?

? La Queta va formar part d'una campanya per promoure l'ús del català en què s'esperonava a parlar el català sense vergonya. Va ser molt encertada i certament encara la recordem amb alegria.

? Quina és la finalitat del Consell de Centre del CNL Montserrat?

? El Consell de Centre és l'òrgan de direcció local del centre de normalització lingüística, deixant a part les facultats que corresponen als òrgans de govern del Consorci i de les funcions de la Direcció del centre, que n'ha d'executar els programes. A més, el consell de centre té la finalitat de promoure les activitats i les iniciatives locals que s'escaiguin. Entre d'altres, correspon al consell de centre aprovar el programa local anual d'activitats de normalització lingüística en el marc del Pla general d'actuació del Consorci, fer el seguiment i avaluar els programes i activitats del centre i també participar en la presa de decisions relatives al funcionament i a l'execució de la política de normalització lingüística en l'àmbit local.

? Quina gestió professional has mantingut amb Joan Badia?

? Amb Joan Badia ens vam conèixer fa molts anys. Parlant de l'ensenyament de la llengua, dels materials que es feien servir, de les mancances que hi havia, em va engrescar, juntament amb Jordi Grifoll, a escriure llibres que ens publicava l'editorial Castellnou, per facilitar l'aprenentatge de la llengua a persones adultes. Per a mi és un referent i un bon amic. Vam fer molt bona feina.

Publicacions

? De quines de les teves publicacions estàs més satisfeta?

? Per a mi els millors llibres van ser el "Curs de llengua català. Nivell C" i el "Curs de llengua catalana. Nivell B". Van ser uns llibres que van ser molt ben acceptats pels professors, perquè en aquell moment feien falta. Es van elaborar a partir de les programacions oficials de la Direcció General de Política Lingüística i s'hi treballaven tots els continguts, a partir d'exercicis i activitats amb la solució corresponent i amb un model de prova a l'annex perquè els alumnes poguessin comprovar si havien assolit el nivell.

El perfil

Foto: Lluís Prat.

Núria Brugarolas Camps va néixer l'11 d'octubre de 1964 a Monistrol de Calders, a cal Pepsastre. El seu pare, el Peret, d'origen calderí, era el mecànic i el taxista del poble. La seva mare, la Nuri, tenia una botiga on podies trobar de tot: roba, joguines, llibres, perfumeria, articles de regal... Té dues germanes, la Maite i la Montse, totes dues treballadores socials. Va estudiar fins als vuit anys a l'escola unitària de Monistrol, però a partir d'aleshores ho va fer a Barcelona, on va viure fins als 35 anys. A Barcelona va estudiar EGB al col·legi Labouré, BUP i COU a l'institut Verdaguier i mestra de primària i mestra de català a la Universitat de Barcelona. Amb 21 anys ja feia de professora de català a persones adultes del barri del Clot i continuava estudiant, primer el nivell superior de llengua catalana -nivell D-, després el certificat K de capacitació per a la correcció de textos orals i escrits, més endavant el postgrau en Nous Entorns de Formació i sempre més s'ha continuat formant, tant en l'àmbit d'ensenyament com en el d'assessorament i la gestió lingüística. L'any 1989, quan es va crear el Consorci per a la Normalització Lingüística, hi va entrar a treballar directament perquè ja feia classes de català subvencionades pel departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

A Barcelona, va treballar fent ensenyament al barri de Sant Martí de Provençals i ensenyament i gestió lingüística a Ciutat Vella. Des de l'any 2000, treballa a Manresa i viu a Calders amb la seva filla Aina, la seva parella, el procurador Lluís Prat, i l'avi Ramon. Des del 2007 és directora del Centre de Normalització Lingüística Montserrat, que té la seu a Manresa i un abast territorial supracomarcal, integrat pels consells comarcals de l'Anoia, el Bages, el Berguedà i la Cerdanya, i els ajuntaments d'Igualada, Manresa i Berga. És coautora d'una dotzena de llibres de català adreçats a població adulta: "Curs de llengua catalana Nivell C" (1994), amb Joan Badia i Jordi Grifoll; "Curs de llengua catalana Nivell B" (1995), amb Joan Badia i Jordi Grifoll; "El llibre de la llengua catalana, per a escriure correctament el català" (1997), amb Jordi Badia, Rafel Torné i Xavier Fargas; "Català per a persones adultes 1", "2" i "3" (1997-1998), amb Joan Badia i altres autors;

"Curs de llengua catalana Nivell D" (2000), amb Joan Badia i altres autors, i "Mil exercicis per al Nivell" C (2000), amb Joan Badia i altres autors. També és coautora del curs "El català és fàcil, curs de llengua catalana" (1998), que consta de 25 fascicles, 4 minimanuals i un CD-ROM, que va difondre "El Periódico de Catalunya".